

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool te Tielrode

	Hoofdstructuur	bao
	Instellingsnummer	10934
	Instelling	Vrije Basisschool
directeur		Jan GOETHALS
adres		Kaaistraat 1 - 9140 TIELRODE
telefoon		03-771.08.43
fax		03-771.43.32
e-mail		info@basisschooltielrode.be
website/URL		www.basisschooltielrode.be
	Bestuur van de instelling	963918 - Katholieke Scholen Temse te TEMSE
adres		Oeverstraat 5 - 9140 TEMSE
	Scholengemeenschap	121228 - KSTS te STEENDORP
adres		Gelaagstraat 161 - 9140 STEENDORP
	CLB	115022 - Vrij CLB Waas en Dender te SINT-NIKLAAS
adres		Ankerstraat 63 - 9100 SINT-NIKLAAS
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	11/05/2012, 14/05/2012, 15/05/2012,
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	15/05/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	01/06/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Marianne D'Heer
	Teamleden	Dirk Piqueur
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Leergebieden in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	8
3.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	8
3.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	9
3.3 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	10
3.4 Lager onderwijs: muzische vorming	11
3.5 Lager onderwijs: leren leren	12
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	13
4.1 Professionalisering	13
4.2 Begeleiding	14
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	16
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	17
6.1 Wat doet de school goed?	17
6.2 Wat kan de school verbeteren?	18
6.3 Wat moet de school verbeteren?	18
7. ADVIES	19
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	19

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De Vrije Basisschool is gelegen in de dorpskern van Tielrode, dichtbij de oevers van de Durme. Deze kleinschalige school rekruteert haar leerlingen uit de onmiddellijke omgeving. De laatste jaren kende ze een gestage groei van haar leerlingenpopulatie waardoor nu infrastructurele noden ontstaan. In haar profilering onderstreept ze een onderwijsbenadering die focust op de sterke en positieve eigenschappen van elk kind.

De inspectie baseerde zich voor het erkenningsonderzoek in de kleuterafdeling op de leergebieden **wiskundige initiatie** en **wereldoriëntatie** en in de lagere afdeling op **muzische vorming**, **wereldoriëntatie** en de leergebiedoverschrijdende eindtermen **leren leren**. Daarnaast onderzocht ze ook de kwaliteit van de **deskundigheidsbevordering**, de **leerbegeleiding** en het **algemeen beleid** van de school.

De leerkrachten van de kleuterafdeling kunnen onvoldoende aantonen dat ze hun inspanningsverplichting nakomen om de ontwikkelingsdoelen voor **wiskundige initiatie** en **wereldoriëntatie** geïntegreerd na te streven.

Het kleuterteam schakelde recent over op een digitaal instrument van de onderwijskoepel als referentiekader. De leerkrachten benutten dit vanuit verantwoordingsperspectief en niet als een functioneel handvat om op een meer intentionele manier de leerplandoelen na te streven en te concretiseren. Momenteel steunen zij nog op een intuïtieve aanpak. Sterke impulsen vanuit het intern leiderschap en ondersteunende documenten van de pedagogische begeleidingsdienst hebben nog niet tot een meer doelgericht en evenwichtig onderwijsaanbod geleid dat kleuters uitdaagt en prikkelt om te experimenteren en om de omgeving te exploreren.

Dit team heeft nood aan een grondige inhaalbeweging om mee te zijn met de hedendaagse eisen van kwaliteitsvol kleuteronderwijs.

Voornamelijk op basis van planningsdocumenten en het leerlingenwerk, kan het team in de lagere afdeling aantonen dat de meeste kinderen de eindtermen voor **wereldoriëntatie** en **muzische vorming** bereiken.

Voor het leergebied wereldoriëntatie realiseert de school een thematische jaarplanning met een goed evenwicht tussen de verschillende domeinen.

Een systematische inventarisatie van de 'te beheersen of te verwerven' leerplandoelen per thema, staat mee borg voor een voldoende breed aanbod. Actieve werkvormen en voldoende exploratiekansen van de nabije en verre omgeving kenmerken dit wereldoriënterend onderwijs. Er is nog groeipotentieel om de evaluatie en de rapportering af te stemmen op de gerealiseerde leerplandoelen. Zo kan de school op basis van leerlingenresultaten aantonen dat ze de eindtermen van wereldoriëntatie realiseert.

Voor het leergebied muzische vorming bevindt het team zich nog in een verkenningsfase om op een doelgerichte en intentionele manier de verschillende deelleerplannen te hanteren. In de planningsdocumenten van de teamleden valt de groeiende aandacht voor de processen beschouwen en creëren in positieve zin op. De leerkrachten gaan op zoek naar activiteiten die meer aansluiten bij de 'geest' van het leerplan, waardoor een productgerichte aanpak meer en meer plaats maakt voor een procesmatige benadering. Deze visie is duidelijk waarneembaar tot in de rapportering. Hierin kunnen, door een meer evenwichtige vermelding van de verschillende domeinen, de muzische talenten van kinderen nog meer in de kijker komen te staan.

De leerkrachten ondernemen verschillende acties om de leergebiedoverschrijdende eindtermen leren leren te concretiseren. Hierbij maakte het team afspraken over de leerjaren heen rond het plannen, bewaken, controleren en bijsturen van het eigen leer- en denkproces door kinderen. Toch is er nog een groeimarge om de verticale samenhang verder uit te breiden voor andere aspecten van deze eindtermen.

Vanuit een breed gedragen visie stuurt de zorgcoördinator samen met de directeur en het zorgteam op een gestructureerde manier een handelingsgerichte zorgwerking aan. De stevig uitgewerkte zorgstructuur maakt het mogelijk om snel hulpvragen te beantwoorden, goed te communiceren met alle kindbetrokkenen en een passende ondersteuning te bieden zowel op leerling-, leerkracht- als schoolniveau. Om de **leerbegeleiding** van kinderen binnen de grote klasgroepen te optimaliseren, richt de school per leerjaar niveaugroepen in voor wiskunde en Nederlands. Het zorgteam heeft ook een ondersteunende rol om de draagkracht van leerkrachten te verruimen bij het concretiseren van hun eerstelijnszorg. Binnen de kleuterafdeling laat de school nog kansen liggen om een efficiënte ondersteuning te garanderen.

De school investeert vooral in teamgerichte **deskundigheidsbevordering**. Ze ervaart de samenwerking met de pedagogische begeleiding als een meerwaarde in haar professionaliseringsbeleid. In de kleuterafdeling zijn hiervan weinig resultaten in de klaswerking terug te vinden.

Het onderzoek naar het **algemeen beleid** toont aan dat de directeur de spilfiguur vormt binnen het intern leiderschap. Vanuit een intrinsieke visie zet hij op een doelgerichte en strategische manier de bakens uit om toekomstgericht te bouwen aan kwaliteitsvol onderwijs. Via participatieve besluitvorming komen door het team gedragen beslissingen tot stand waardoor de laatste jaren een gezamenlijke doelgerichtheid toeneemt. Door de groeiende cultuur van zelfevaluatie ervaart de school de noodzaak om een aantal aspecten van haar werking in vraag te stellen en bij te sturen.

De onderwijsinspectie besluit haar erkenningsonderzoek met een gunstig advies voor de lagere afdeling. De kleuterafdeling krijgt een gunstig advies beperkt in de tijd. De school moet prioritair werk maken van een volledig, evenwichtig en gradueel aanbod voor de leergebieden wiskundige initiatie en wereldoriëntatie met het leerplan als referentiekader. De onderwijsinspectie wenst het schoolteam alle succes toe om verder te bouwen aan kwaliteitsvol onderwijs.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs

wiskundige initiatie
wereldoriëntatie

Lager onderwijs

wereldoriëntatie
muzische vorming
leren leren

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS- VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet niet

Motivering

- Zowel met de planningsdocumenten, de observatiegegevens als de klasinrichting kan de kleuterafdeling onvoldoende aantonen dat ze haar inspanningsverplichting voor het leergebied wiskundige initiatie nakomt.
- Het kleuterteam maakt zeer recent gebruik van een (digitaal) plannings- en bewakingsinstrument van de onderwijskoepel als referentiekader om de leerplandoelen na te streven. Aangezien de leerkrachten zich momenteel nog in een verkenningfase bevinden, benutten zij dit voornamelijk als bewakingsinstrument vanuit verantwoordingsperspectief en in mindere mate om op een doelgerichte manier een gevarieerd en breed onderwijsaanbod te selecteren.
- Tellen, ordenen, vergelijken, construeren en seriëren zijn rekenhandelingen die in de dagelijkse routines en activiteiten wel aan bod komen, maar de ontplooiing ervan is nog te sterk gericht op een intuïtieve aanpak.
- De leerkrachten in de oudste kleutergroepen beschikken over een oplijsting van rekenvoorwaarden per maand. Hiervoor gebruikten zij het leerplan als inspiratiebron. Dit document weerspiegelt duidelijk het onevenwichtig aanbod van de verschillende domeinen voor wiskundige initiatie (getallen, meten en ruimte).
- De teamleden kwamen nog niet tot afspraken om op een geïntegreerde manier en in een opbouwende lijn expliciet te werken rond wiskundige begrippen.
- Het kleuterteam laat kansen liggen om een rijke en stimulerende omgeving te creëren waarin kleuters wiskundig actief kunnen zijn. Het aanbrenge van visuele voorstellingen met hoeveelheden of met getalbeelden, mits afspraken binnen en over het kleuterniveau heen, heeft in sommige klassen nog groeipotentieel. Het aanbod aan ervarings- en spelmaterialen die zowel het wiskundig denkproces als het ruimtelijk inzicht van de kleuters bevorderen, is in sommige klassen aan uitbreiding en opfrissing toe. Een gevarieerd aanbod aan puzzels met voldoende gradatie vormt nog een aandachtspunt.
- In de meeste klassen krijgen kleuters weinig kansen om hun eigen leerproces te sturen. Het hanteren van constructiekaarten en stappenplannen kan nog aan belang winnen.
- Het gebruik van de computer als ondersteunend leer- en oefenmiddel heeft nog mogelijkheden.
- Op basis van een rekenvaardigheidstest brengt de school bepaalde wiskundige competenties van de oudste kleuters in kaart. De observatiecriteria om op een doeltreffende wijze de wiskundige denkontwikkeling van de kleuters te schetsen zijn zeer beperkt en de afstemming met de na te streven onderwijsdoelstellingen uit het planningsinstrument ontbreekt.
- Vanuit een positieve bezorgdheid voorzien de leerkrachten een aantal ondersteuningsinitiatieven die stoelen op een eerder impulsieve in plaats van op een doelgerichte aanpak op lange en middellange termijn. De school kwam nog niet tot een kritische reflectie over de doeltreffendheid van de klasinterne ondersteuning door de zorgleerkracht.

- Het kleuterteam greep in onvoldoende mate de aangereikte kansen aan door het intern leiderschap en de pedagogische begeleidingsdienst om een klaswerking te ontplooiën die voldoet aan de kwaliteitseisen van hedendaags kleuteronderwijs.
- De inspectie formuleert voor dit leergebied een tekort en neemt dit mee in het eindadvies.

3.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet niet

Motivering

- Noch uit de planningsdocumenten, noch uit de observatiegegevens en de klasinrichting blijkt dat de kleuterafdeling voldoet aan haar inspanningsverplichting voor het leergebied wereldoriëntatie.
- Het kleuterteam hanteert een digitaal instrument van de onderwijskoepel als referentiekader. Door het recente gebruik fungeert dit nog maar in beperkte mate als een functioneel handvat om op een intentionele manier de leerplandoelen na te streven en te concretiseren. Aangezien de verschillende domeinen intuïtief aan bod komen, kan een doelgericht en meer evenwichtig aanbod nog aan belang winnen. Het team laat nog kansen liggen om bepaalde domeinen uit het leerplan nader te verkennen en zich hierin te verdiepen. De meeste teamleden tonen wel voldoende aandacht voor de ervaringen en de leef- en belevingswereld van de kleuters.
- Onder impuls van het intern leiderschap, zette het kleuterteam de eerste stappen om gezamenlijke thema- en hoekenfiches uit te werken. Deze documenten hebben nog geen ondersteunende meerwaarde voor de klaspraktijk.
- De klasinrichting draagt nog onvoldoende bij tot het creëren van een krachtige leeromgeving waarin kinderen veelvuldig kansen krijgen om spelenderwijze, zelfwerkzaam en betrokken ervaringen op te doen die fundamentele veranderingen teweegbrengen op het vlak van hun totale persoon.
- De speelwerkplekken zijn nog weinig uitdagend en uitnodigend voor de kleuters om de wereld rondom zich actief te verkennen en te beleven. Een (leerplan)doelgerichte verrijking van de hoeken per thema vormt een aandachtspunt. De aangereikte documenten door de pedagogische begeleidingsdienst voorzien deze mogelijkheid.
- De school kwam nog niet tot een visie en afspraken rond het verwerven en selecteren van woordenschat per thema.
- De leerkrachten en kleuters hanteren diverse kalenders en hulpmiddelen om tijd te meten. Om een graduele lijn hierin te waarborgen, legde het team binnen en over het kleuterniveau heen een aantal formele afspraken vast.
- Elementen van evaluatie zijn terug te vinden in de algemene observaties van de klasleerkrachten. Er is nog een groeimarge om de observatie-instrumenten te verfijnen met een aantal duidelijk observeerbare doelen per leefgroep voor bepaalde aspecten van het leergebied wereldoriëntatie.
- De inspectie formuleert voor dit leergebied een tekort en neemt dit mee in het eindadvies.

3.3 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Motivering

- De school beschikt voor wereldoriëntatie over weinig relevante outputgegevens waaruit blijkt dat de leerlingen de eindtermen bereiken. De systematische inventarisatie van de behandelde leerplandoelen toont echter duidelijk aan dat het team zich inspant om alle domeinen in de planning op te nemen. Hierdoor is er een voldoende breed aanbod dat alle eindtermen van dit leergebied omvat.
- De leerkrachten werken met een eigen aanbod van thema's. Elk leerjaar beschikt over een aanstiplijst met 'systematisch te verwerven/te beheersen leerplandoelen' als referentiekader om een doelgericht en gevarieerd aanbod te waarborgen. Dit instrument vormt het uitgangspunt om binnen de graad afspraken te maken, inhouden af te stemmen of hiaten aan te vullen. Er liggen nog kansen om deze oefening verder uit te breiden over de graden heen. Door sterk te focussen op de leerplandoelen ervaren sommige teamleden dat bepaalde aspecten een veeleer uitgebreide cursorische benadering krijgen. De leerkrachten geven aan dat ze dit nog zullen bijsturen zodat de geest van het leerplan gevrijwaard blijft.
- Ervaringsdeskundigheid, divers ondersteunend bronnenmateriaal en onderwijsleerpakketten sturen de invulling van deze thema's aan. Verschillende leerkrachten hechten naast het cognitieve luik ook duidelijk belang aan het verwerven van allerlei basisvaardigheden en attitudes. Ze hebben oog voor een goede klasorganisatie en wenden uiteenlopende werkvormen aan om de leerstof op verschillende manieren te kunnen aanbieden.
- De nauwe aansluiting bij de leerplandoelen bevordert een sterke horizontale samenhang met de andere leergebieden.
- Om leerinhouden zo levensecht mogelijk te stofferen, zijn waarnemen, beleven en exploreren uitgangspunten voor het verkennen van de nabije en verdere omgeving van de school. Hierbij doet het team beroep op externe organisaties voor ondersteuning. Leeruitstappen zijn eveneens opgenomen in de themaplanningen.
- Het opvolgen en het duiden van de actualiteit is nog leerkrachtafhankelijk.
- Tijd- en ruimtekaders zijn in de meeste klassen aanwezig en gradueel opgebouwd. De mate waarin deze worden aangewend in functionele contexten, vraagt voor sommige leerkrachten nog een kritische reflectie.
- Differentiatie in het aanbod en de aanpak van wereldoriëntatie behoort nog niet tot de schoolcultuur. De teamleden spelen nog in beperkte mate in op eigen interesses van leerlingen waarvoor ze eigen leerdoelen kunnen formuleren en een individuele leerweg uitstippelen.
- In verschillende klassen zorgt de functionele en geïntegreerde aanwending van ICT voor visuele en auditieve ondersteuning. De computer wordt ook benut om op een doeltreffende manier informatie te laten opzoeken.
- Het systematische gebruik van een 'toetsenwijzer' om leerlingen voor te bereiden op een evaluatiemoment is voor de meeste leerkrachten een verworven attitude. De afstemming tussen de aangestipte leerplandoelen en de klaseigen evaluaties kan nog aan belang winnen. Hierdoor kan de school via haar evaluatiegegevens nog maar weinig aantonen dat ze de eindtermen voor wereldoriëntatie bij de leerlingen bereikt. Slechts een beperkt aantal teamleden slaagt er in om op een meer brede en alternatieve manier bepaalde aspecten van dit leergebied te evalueren.
- De leerlingen en de ouders krijgen via het rapport maar geringe informatie over de vorderingen binnen wereldoriëntatie. De rapportering geeft een beperkt en weinig evenwichtig beeld van de leerprestaties, de attitudes en vaardigheden van de kinderen. Een directe link met de gerealiseerde leerplandoelen is niet aanwezig.

- Het implementatietraject van dit leergebied is bijna afgerond. Door een doelgerichte en planmatige aanpak slaagde het team erin om een gedragen visie op dit leergebied te creëren.

3.4 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet

Motivering

- Vooral uit de planningsdocumenten en het leerlingenwerk blijkt dat de school tegemoet komt aan haar resultaatsverplichting. Recent streeft het team ernaar om alle domeinen op een evenwichtige manier aan bod te laten komen waardoor de kinderen voldoende kansen krijgen om de eindtermen muzische vorming te behalen.
- Het team volgde in het verleden verschillende teamgerichte nascholingen rond muzische vorming, maar deze hadden geen doeltreffende impact op de klaswerking. Sinds dit schooljaar ervoer het de noodzaak om op een planmatige en doelgerichte manier het leergebied gezamenlijk aan te pakken. De pedagogische begeleidingsdienst vormt een belangrijke partner bij het uitzetten van dit groeipad.
- De visie en de uitgangspunten van het leerplan zijn verworven door de meeste leerkrachten. Momenteel bevindt het team zich nog in een verkenningfase om op een doelgerichte en intentionele manier de verschillende deelleerplannen te hanteren als referentiekader bij het uitwerken van een breed aanbod.
- De planningsdocumenten weerspiegelen de groeiende aandacht voor de processen beschouwen en creëren. Overzichtslijsten met algemene doelstellingen en mogelijke werkvormen per domein vormen een kapstok om evenwicht te realiseren tussen en binnen de domeinen. Momenteel is het voor het team een zoekproces om activiteiten uit te werken die meer aansluiten bij 'de geest' van het leerplan muzische vorming.
- Sommige teamleden slagen er al in om muzische initiatieven te creëren waarbij verschillende kunstzinnige expressievormen aan bod komen.
- De horizontale samenhang met andere leergebieden zoals wereldoriëntatie valt in positieve zin op.
- Er is voldoende materiaal aanwezig om de muzische doelen te realiseren. De meeste teamleden benutten op een creatieve manier de aanwezige ICT- en multimediale apparatuur.
- Het leerlingvolgdossier bevat weinig of geen informatie over de beginsituatie en de muzische ontwikkeling van de leerlingen.
- Sommige klaswanden stralen een muzisch karakter uit. Er is aandacht voor een stimulerend school- en klasklimaat waarbij kinderen op een onbevangen manier tot zelfexpressie kunnen komen en hun talenten kunnen ontwikkelen. De eerder productgerichte aanpak maakt meer en meer plaats voor een procesmatige benadering.
- Teamleden delen ervaringen/documenten tijdens personeelsvergaderingen en ondersteunen elkaar in hun zoektocht naar een betere invulling van dit leergebied. Waar mogelijk wendt de school de expertise aan uit de socio-culturele wereld om de muzische vaardigheden van leerkrachten en leerlingen te stimuleren.
- Recent kwam het team tot een gezamenlijke visie en afspraken rond het evalueren en rapporteren over dit leergebied. Een werkgroep vormt de drijvende kracht om leerkrachten te ondersteunen bij het concretiseren naar de praktijk. Momenteel slagen de meeste teamleden erin om op een meer doelgerichte manier te evalueren en te rapporteren. Sommige leerkrachten ontwikkelden evaluatie-instrumenten waarbij kinderen geleidelijk criteria verwerven waarmee ze zichzelf beoordelen. In de rapportage kan een meer evenwichtig aanbod nog toenemen waardoor specifieke talenten van kinderen nog meer in de verf komen te staan.

- De school bevindt zich nog volop in een implementatietraject om muzische vorming aan te pakken. Er zijn nog geen afspraken over de leergroepen heen die een verticale samenhang garanderen. Momenteel vormt dit leergebied een onderwerp van evaluatie om op geregelde tijdstippen bepaalde aspecten kritisch te bevragen en bij te sturen.
- De inspectie heeft er vertrouwen in dat de school dit ontwikkelingsproces op een planmatige manier verder zal afwerken. Een blijvende opvolging is aangewezen, opdat pedagogisch-didactische afspraken structureel zouden verankeren.

3.5 Lager onderwijs: leren leren

Voldoet

Motivering

- De school toont aan dat ze de leergebiedoverschrijdende eindtermen 'leren leren' nastreeft bij haar leerlingen. Ze voldoet hiermee aan haar decretale verplichting.
- De leerkrachten ondernemen verschillende acties om concrete invulling te geven aan deze eindtermen. Ze inventariseerden recent initiatieven per klasgroep. Sommige teamleden lijkten de acties ook op per na te streven eindterm.
- Voor enkele aspecten maakte het team afspraken over de leergroepen heen. Zo ontstond bijvoorbeeld een verticale leerlijn van het derde leerjaar tot het einde van de lagere school voor het plannen, bewaken, controleren en bijsturen van het eigen leer- en denkproces (eindterm 5). Voor andere aspecten is dit minder het geval en werken leerkrachten nog naar eigen inzichten, met mogelijks hiaten en/of overlappingen tot gevolg.
- De school voerde dit schooljaar een nieuw onderwijsleerpakket in voor het leergebied Nederlands. Deze methode voorziet een doelgerichte en geïntegreerde aanpak van het vaardig worden in het verwerven en verwerken van informatie (eindtermen 1, 2 en 3). De samenhang tussen deze systematische aanpak en de andere initiatieven die de teamleden nemen is op dit ogenblik niet transparant. Het maken van duidelijke keuzes en het stroomlijnen van initiatieven over de leergroepen heen kunnen het 'leren leren' van leerlingen bevorderen.
- In het klasbeeld zijn verschillende stappenplannen en leerstrategieën aanwezig. Afspraken over inhoud, vormgeving, gelijkgericht en functioneel gebruik maakte het team vooralsnog niet.
- Het rustige, veilige en stimulerende klas- en schoolklimaat creëert een goede voedingsbodem voor het ontwikkelen van het leren.
- Gericht feedback en allerlei beloningssystemen sturen en ondersteunen de leerhouding van de kinderen.
- De school stelt ICT- en multimediale middelen ter beschikking om de intentionele en occasionele informatieverwerving door de (oudste) leerlingen te bevorderen.
- In verschillende klassen krijgen leerlingen kansen om hun eigen leerproces te evalueren. Soms reflecteert de klasgroep over het verloop van een bepaalde activiteit.
- Het team maakte nog geen afspraken over het gericht evalueren van de vorderingen van de leerlingen voor de eindtermen 'leren leren'.
- De school rapporteert op een positieve en stimulerende manier over de leer- en werkhouding van de leerlingen. Deze beoordeling omvat wel nog niet alle aspecten van deze leergebiedoverschrijdende eindtermen.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Professionalisering

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.

- De school voert een nascholingsbeleid dat vertrekt vanuit een duidelijke intrinsieke visie en gericht is op een **doelgerichte** en planmatige aanpak van prioritaire vernieuwings- en **ontwikkelings**processen.
- De school opteert bewust voor teamgerichte nascholingen om de impact op de globale schoolwerking te verhogen. Toch krijgen teamleden voldoende kansen om te werken aan hun eigen professionaliteit.
- Naast het intern leiderschap speelt ook de pedagogische begeleidingsdienst een belangrijke rol bij de vernieuwingstrajecten in de school. In de kleuterafdeling is **de doeltreffendheid** van deze **ondersteuning** en nascholingen nauwelijks waarneembaar tot op de klasvloer. Het kleuterteam is weinig veranderingsbereid en laat nog kansen liggen om de aangeboden impulsen ten volle te benutten.
- Tijdens de personeelsvergaderingen en overlegmomenten komen geregeld onderwerpen van pedagogisch-didactische aard aan bod.
- Om de concretisering van de zorgwerking op een strategische manier structureel te verankeren en op te volgen, neemt de directeur samen met de zorgcoördinator deel aan nascholingsinitiatieven.
- De aanvangsbegeleiding van teamleden kadert in een gestructureerde aanpak die wordt gestuurd vanuit de scholengemeenschap.
- Verschillende regionale netwerken bevorderen de uitwisseling van expertise. De directeur zoekt ook steun bij collega's om gezamenlijk aan prioriteiten te werken. De school beschikt over een mediatheek. Om tot een visie rond een onderwijskundig thema (bijvoorbeeld rond zittenblijven) te komen, vormen teksten uit pedagogisch-didactische tijdschriften het uitgangspunt. De leerkrachten krijgen kansen om hierover kritisch te reflecteren en hun onderwijsblik te verruimen.
- De school maakt werk van een digitaal schoolwerkplan dat een volledig beeld moet schetsen van alle praktisch-organisatorische en inhoudelijke afspraken die in de school gelden. Teamleden geven aan dat hierdoor de 'verbale' communicatie niet mag verminderen.

4.2 Begeleiding

4.2.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.
- Uit de zorgvisie blijkt dat het belichten van talenten en positieve aspecten bij kinderen de kern van de zorgbrede werking vormt.
- In de lagere afdeling valt een sterk pedagogisch en stimulerend leerklimaat op. In de kleuterafdeling weerspiegelt de klasinrichting een weinig uitnodigend en aantrekkelijk karakter. De kleuters missen een uitdagende en krachtige leeromgeving met speelwerkplekken die hen prikkelen om te exploreren en op een creatieve en communicatieve manier samen aan de slag te gaan.
- Het schoolteam bouwde een stevige en **ondersteunende** zorgstructuur uit waarvan een dynamische zorgcoördinator de spilfiguur is.
- De school gaat, onder impuls van de zorgcoördinator en de directeur, op een strategische en planmatige manier te werk om de uitgangspunten van het handelingsgericht werken **doelgericht** te implementeren. Zij doen dit onder andere door documenten aan te reiken en vragen te formuleren naar de teamleden toe, conform deze visie.
- Om een meer zorgbrede werking in de kleuterklassen te garanderen maakt de school de keuze om binnen de grote klasgroep heterogene groepjes kleuters te laten begeleiden door een zorgleerkracht. Een kritische reflectie over een meer efficiënte klasinterne ondersteuning vormt nog een aandachtspunt. Door het ontbreken van doelgerichte observatie-instrumenten, laat de school kansen liggen om kinderen met een specifieke zorgvraag **doeltreffend** te begeleiden op korte en lange termijn.
- Aangezien de zorgleerkracht in de kleuterafdeling ook de lessen bewegingsopvoeding voor haar rekening neemt, is een goede doorstroming van informatie vanuit deze lessen naar de reguliere klasleerkracht verzekerd.
- De systematische aandacht om op een creatieve manier de fijne motoriek van kleuters te ontwikkelen werkt preventief.
- In de lagere afdeling nemen de klasleerkrachten hun taak binnen de eerstelijnszorg op. Zij trachten kort op de bal te spelen en steunen op verschillende differentiatievormen. Om zowel tempo- als niveaudifferentiatie binnen de grote klasgroepen te garanderen, paste de school haar onderwijsorganisatie aan door het inrichten van niveaugroepen per leerjaar. Zorgleerkrachten begeleiden en ondersteunen een groepje leerlingen door het aanreiken van verlengde instructie of materiële ondersteuning. In de lagere klassen ligt hierbij sterk de nadruk op het verwerven van basisleerstof.
- De school kwam tot een duidelijke visie en afspraken rond het aanreiken van gedifferentieerd huiswerk dat beter aansluit bij de specifieke noden en behoeften van de kinderen. Zij ervaart dit als een meerwaarde om kinderen gericht te ondersteunen. Daarnaast ontstaat hierdoor ook een meer transparante communicatie met de ouders.
- Door de wekelijkse overlegmomenten, is het zorgteam niet alleen een 'denktank' om mogelijke oplossingen te zoeken bij specifieke hulpvragen van kinderen, maar is er ook een flexibele en planmatige organisatie van de zorgwerking mogelijk.
- De analysegegevens van genormeerde testen spelen niet alleen een rol bij het begeleiden van individuele leerlingen, maar vormen ook af en toe het uitgangspunt om de doeltreffendheid van de leerondersteuning kritisch te bekijken. Voor lezen kan de school op basis van leerlingenprestaties duidelijke effecten aantonen van de genomen initiatieven.

- Om een centrale dataverzameling mogelijk te maken, stapte de school over op een digitaal zorgplatform
- Zowel het zorgteam, de directeur als de leerkrachten bereiden gesprekken en zorgoverlegmomenten zorgvuldig voor. Een aantal richtvragen vormen de leidraad om op basis van een uitgebreide beeldvorming het zorgtraject van een kind met een specifieke onderwijsbehoefte uit te stippelen, in vraag te stellen en bij te sturen. De ouders vormen een betrokken participant bij de begeleiding van hun kind.
- Voor kinderen met leerstoornissen passen de leerkrachten een aantal sticordimaatregelen toe.
- Kinderen met een leer-of ontwikkelingsvoorsprong krijgen aangepaste oefeningen en een uitdagend aanbod.
- De school biedt individuele leertrajecten aan om op die manier de aansluiting met het vervolgonderwijs te vereenvoudigen.
- De teamleden ervaren de ondersteuning van het CLB en de GON-leerkracht als een meerwaarde.
- Om het zorgtraject te laten continueren in het vervolgonderwijs, stelt de school in samenspraak met de ouders een BASO-fiche op.
- Op basis van een degelijke beginsituatiebepaling slaagt de school erin om binnen haar GOK-beleid (gelijke onderwijskansen) haalbare en observeerbare doelstellingen voorop te stellen. De geformuleerde acties zijn geïntegreerd in de globale zorgwerking.
- Het zorgteam geeft aan dat het implementatietraject rond handelingsgericht werken bijna is afgerond. Toch wil het nog **ontwikkelingskansen** aangrijpen om ook kinderen te betrekken bij het afbakenen van hun eigen zorgtraject.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De directeur is de spilfiguur van het **intern leiderschap**. Het team apprecieert zijn doelgerichte aanpak, zijn gedrevenheid en zijn luisterbereidheid.
- Hij bewaakt samen met de zorgcoördinator de gelijkgerichtheid binnen de school. Hij zet sterk de bakens uit om toekomstgericht te bouwen aan kwaliteitsvol onderwijs. Hierbij bewandelt hij de 'weg van de geleidelijkheid' om **deze visie** te verspreiden binnen zijn team.
- De school beschikt niet over een beleidsplan op 'papier', maar toch slaagt de directeur erin om de verbeterprocessen op een planmatige en strategische manier doeltreffend aan te pakken. Voor het team is het voorziene implementatietraject en het beoogde einddoel niet altijd duidelijk. Teamleden geven de noodzaak aan om mee deelgenoot te zijn van het vooropgestelde ontwikkelingsplan.
- Via participatieve **besluitvorming** komen door het team gedragen beslissingen tot stand waardoor een 'groeierende' gezamenlijke doelgerichtheid ontstaat. Tijdens personeelsvergaderingen krijgen de teamleden naast mededelingen van praktische aard, ook inhoudelijke thema's aangeboden. Deelvergaderingen met respectievelijk de kleuter- of de lagere afdeling vormen een platform om te leren van elkaar en gezamenlijk te werken aan vooropgestelde verbeterpunten.
- De directeur zijn sterke aanwezigheid op de werkvloer en binnen de diverse (kindbetrokken) overlegorganen weerspiegelt zijn nauwe betrokkenheid om gemaakte afspraken op te volgen.
- Enkele werkgroepen bieden hoofdzakelijk een praktisch-organisatorische ondersteuning. Door de kleinschaligheid ervaart het intern leiderschap niet onmiddellijk de noodzaak om het draagvlak te verbreden met deelverantwoordelijkheden.
- Een sterkte-zwakteanalyse vormde het uitgangspunt om prioriteiten op schoolniveau op korte en lange termijn te distilleren. Met het oog op een permanent ontwikkelingsproces evalueert het schoolteam systematisch de vooropgestelde werkpunten en stuurt indien nodig bij.
- Dankzij de vernieuwings- en veranderingsbereidheid van het beleid en de meeste teamleden, onderging vooral de lagere afdeling een sterke en positieve evolutie in het streven naar kwaliteitsvol onderwijs.
- De school beschikt niet over een uitgeschreven talenbeleid en dit thema was ook nog geen onderwerp van overleg met het team. Verschillende aspecten van een goed talenbeleid zitten wel verweven in de werking van de school en stimuleren impliciet een goede taalvaardigheid van de leerlingen.
- De gekozen doelstellingen binnen het GOK-beleid sluiten goed aan bij de context en de input en zijn meetbaar geformuleerd. Op die manier slaagt het team erin om te reflecteren over de effecten van de gekozen acties.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

In de lagere afdeling:

- De schoolgebonden afspraken rond plannen en studeren.
- Een doelgericht en evenwichtig aanbod van het leergebied wereldoriëntatie.
- De groeiende aandacht voor de visie en de uitgangspunten van het leerplan muzische vorming.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Een doelgerichte aanpak van de deskundigheidsbevordering.
- Een goede visie op handelingsgericht werken.
- Een stevige en ondersteunende zorgstructuur.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het intern leiderschap dat gericht is op een sterke gezamenlijke doelgerichtheid.
- Een goede visie en strategische aanpak van vernieuwingsprocessen.
- De participatieve besluitvorming.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Een meer leerplandoelgerichte rapportering en evaluatie van het leergebied wereldoriëntatie nastreven.
- Het implementatietraject van het leergebied muzische vorming verder zetten en structureel verankeren.
- De verticale doorstroming van leren leren optimaliseren en de afstemming met de eindtermen waarborgen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De doeltreffendheid van de deskundigheidsbevordering en de leerbegeleiding in de kleuterafdeling verhogen.
- Doelgerichte observatiecriteria voor de kleuterafdeling uitwerken.
- De principes van hedendaags kleuteronderwijs toepassen in de dagelijkse klaspraktijk.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Een systematische kwaliteitsbewaking van de schoolwerking blijven garanderen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

In de kleuterafdeling:

- Het leerplan wereldoriëntatie op een doelgerichte manier hanteren als referentiekader bij het nastreven van de ontwikkelingsdoelen.
- Het leerplan wiskundige initiatie op een doelgerichte manier hanteren als referentiekader bij het nastreven van de ontwikkelingsdoelen.

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor lager onderwijs.

BEPERKT GUNSTIG

Kleuteronderwijs

omwille van onvoldoende nastreven van de ontwikkelingsdoelen voor
wiskundige initiatie
wereldoriëntatie

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 mei 2015** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig advies in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Marianne D'Heer

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: